

STEKLAR

Izhaja od leta 1959

Letnik XXXVI, št. 4-5

Hrastnik, 9. 5. 1995

MISLI IN IDEJE O VSEBINI STEKLARJA

Že v prvi številki Steklarja smo omenili, da želimo vsebino časopisa čim bolj približati željam zaposlenih. Uvedenih je bilo nekaj vsebinskih sprememb in novih rubrik, zato smo za mnenje vprašali naključno izbrane delavce v Steklarni in nastala je naslednja anketa.

Obseg obveščanja bi lahko razširili na dogajanja v občini Hrastnik in njeni okolici.

Slavko JELENC, vodja menjav

Mislím, da smo z glasilom Steklar delavci dejansko obveščeni o vseh dogajanjih tako v podjetju, kot tudi o nastopu našega podjetja na domačem in tujem trgu. Navdušil me je tudi Sindikalni občasnik, saj smo z njim delavci dobili številne informacije o dohodnini in drugih stvareh in pravicah, ki izhajajo iz našega članstva v sindikatu. Mogoče ne bi bilo slabo, da bi v glasilu pisali tudi o širši problematiki v občini Hrastnik in okoliških krajih, k

sodelovanju pa bi lahko pritegnili tudi vrtnice in šole.

Biserka JERMAN, samostojni komercialist

Moje mnenje o časopisu Steklar je pozitivno, čeprav moram povedati, da pogrešam humoristične prispevke – smeh je namreč pol zdravja. Všeč mi je, da smo o dogajanjih v podjetju sprotno obveščeni, čeprav bi lahko obseg obveščanja razširili tudi na občino Hrastnik. Zaposleni bi tako dobili vpogled v dogajanje v našem okolju, tako na področju športa, kulture, kot tudi informacije o drugih podjetjih. Nekaj teh dogajanj je sicer obeležnih v časopisu Zasavc, vendar Hrastnik kot občina in življenjska celica ni obravnavan samostojno. S svojimi prispevki bi lahko širše vključili tudi predšolske in predvsem šolske otroke, saj je njihovo izražanje iskreno in izredno zanimivo, ko s svojimi otroškimi očmi opazujejo dogajanja okoli sebe.

Navdušil me je izid Sindikalnega občasnika.

Irena MUHOVIČ, pregledalka

Spošno sem z glasilom Steklar kar zadovoljna, saj v njem najdem tako podatke o poslovanju podjetja, kot tudi prispevke za razvedritev. Želim si le, da bi v tem glasilu objavljali več intervjujev z delavci našega podjetja, pa tudi kakšna rubrika o naših težavah ne bi bila odveč. Zaradi hitrega načina življenja namreč nimamo več časa za prijeten klepet in se med seboj že skoraj ne poznamo. Pa vendar smo vsi zaposleni pri istem podjetju in se

moramo s skupnimi močmi boriti za njegov obstoj.

Boris MATKO, tehnolog

Uvedene novosti v časopisu Steklar so prispevale k boljši vsebini in s tem zanimivejšemu prebiranju našega glasila. V prispevkih našega vodstva dobim informacije o položaju podjetja ter načrtih za prihodnost, kar mi je zelo všeč. Prebiram tudi humor, le pri reševanju križanke se včasih pošteno namučim, zato bi morda lahko zmanjšali stopnjo zahtevnosti, oziroma dodali še manj zahtevno križanko, kateri bi reševali bolj za zabavo. Sicer

pa želim uredniškemu odboru, da bi še naprej tako nadaljeval z delom.

Križanke so včasih kar pretežke.

IZ VSEBINE

Hannover '95

Anketa o Steklarju

Intervju - Friderich Abel

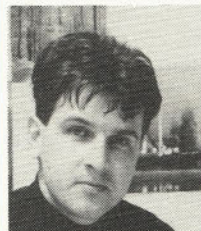
Protagonisti uspeha

- Izidor Bizjak

Hočeš - nočeš - moraš

Horoskop

Janez HAMERSEK

Steklar mi je zelo všeč in sem njegov redni bralec. Rad prebiram prispevke o poslovanju podjetja, pa tudi nove rubrike so zelo zanimive. Želim si le, da bi se v Steklarju večkrat pojavljali še drugi avtorji prispevkov, na primer delavci iz proizvodnje, oziroma, da bi večkrat pisali o njih, saj bi bili tako vsi seznanjeni z dogajanjem v naši sredini.

Karl MEDVED, skladiščnik pomožnega materiala

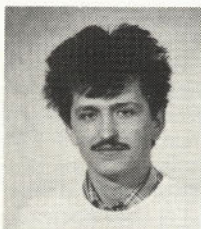
Z vsebino Steklarja sem zadovoljen, saj je to glasilo, ki delavce informira o vseh dogajanjih v podjetju. Želim si le, da bi nekaj prostora namenili tudi tekoči problematiki in načinu reševanja le-te. Moti me, da časopis dobivamo domov po pošti, saj je tudi to mesečni strošek za podjetje. Pa še nekaj. V podjetju se med seboj že dokaj dobro poznamo, zato mislim, da ni potrebno pri vsakem prispevku dodati še sliko avtorja. To naj bi storili le takrat, ko se pojavijo kakšen nov pisec prispevka.

Prevečkrat se pojavljajo slike avtorjev – zadostovala bi le slika ob prvem prispevku.

Vili ALT, izmenski vodja zmesarne

V podjetju sem zaposlen že 35 let in sem vseskozi lahko spremljal izdajo časopisa Steklar. Vsebinsko mi je všeč, vendar mislim, da bi morali kakšen prispevek nameniti tudi takšnim, ki smo že desetletja zaposleni v podjetju in poznamo njegov razvoj, težave v različnih obdobjih, oblikovanje asortimana in podobno. Mnogi bi lahko povedali zanimive podatke o naši Steklarni. Z navdušenjem rešujem tudi križanko, čeprav sem razočaran nad

odzivom drugih delavcev. Mogoče bi malo višje nagrade spodbudile tudi druge k reševanju, saj so križanke zelo zahtevne.

Nekateri smo v Steklarni zaposleni že 30 in več let in bi o njenem razvoju znali povedati zanimive stvari.**Franc MARINKO, ključavničar**

Splošna ocena vsebine časopisa Steklar je dobra, saj v njem najdem vse od obvestil o poslovanju podjetja do različnih prispevkov o življenju in dogajanju okoli nas. Zastopan je tudi humor in križanka za razvedrilo. Premalo pozornosti pa je namenjene navadnim delavcem, njihovem delu in življenju. Intervjuji z zaposlenimi v različnih delavnicah in službah bi še povečali aktualnost tega časopisa.

Premalo pozornosti je namenjene zaposlenim v proizvodnji.**Friderik PAVLIČ, ključavničar**

Steklarja redno prebiram in sem zadovoljen z informacijami, ki jih najdem v njem. Rad bi le, da bi se več pisalo o samih načrtih našega podjetja, na primer kakšen obseg proizvodnje planiramo v naslednjem mesecu, katere artikle in kaj to finančno pomeni. Nekaj prostora pa bi lahko namenili tudi prispevkom o kadrovskih načrtih in morebitnih spremembah, o možnostih zaposlitve in podobnim stvarim, ki se nanašajo na vse zaposlene v Steklarni.

lene v Steklarni.

Blaga K. JERIČ, vodja službe za zagotavljanje kakovosti

Vsebina Steklarja je dobra, saj smo s tem glasilom seznanjeni o dogajanjih v podjetju. Mislim le, da bi o ciljih in usmeritvah podjetja lahko pisali občasno, na primer tromesečno, vmesne številke glasila pa bi posvečali tekoči problematiki v podjetju. Prav tako bi bilo potrebno predstaviti posamezne oddelke oziroma službe, tako njihovo delo, način izvajanja dela in predstavitev doseženih rezultatov. S tem bi bili vsi seznanjeni o posameznih službah v podjetju in bi bili prahranjeni mnogi očitki o potrebnosti oziroma nepotrebnosti nekaterih služb. Zaradi tržnih potreb je na primer trenutno velik poudarek na programu namiznega stekla, vendar to ne pomeni, da drugi programi ne delajo uspešno. Mesečno informiranje o dosežkih posameznih programov bi lahko vsem zaposlenim podalo pravo oceno stanja v podjetju. Tekoče poslovanje in predvsem problemi, ki nastajajo, so namreč tisti, ki nas morajo združevati, da bomo s skupnimi močmi obdržali dober položaj na trgu, oziroma ga poskušali tudi izboljšati.

Predstavljati bi morali posamezne oddelke in službe, njihovo delo in zaposlene, da bi se medsebojno bolje spoznali.**Jerica BEC, prevzemni kontrolor**

Časopis Steklar je sicer res naše glasilo, s katerim se sprotno seznanjamo o vseh dogajanjih, vendar mislim, da bi nekaj prostora lahko namenili tudi našim hčerinskim podjetjem. Dejstvo je, da živimo pod isto streho in so dejavnosti medsebojno povezane. Kratko poročilo o poslovanju, inovacijah, morebitnih težavah in tudi o prihodnjih usmeritvah bi vsakemu od zaposlenih dalo prikaz aktivnosti v teh podjetjih. Zdi se mi, da vse pre-

več prostora namenjamo opisovanju sejmov in predstavljanju ciljev, ko pa je še toliko nerešenih problemov v sedanjem poslovanju.

Pogrešam članke o hčerinskih podjetjih, njihovem poslovanju, inovacijah in načrtih za prihodnost.**Renata RORIČ, komercialist**

Zaposleni moramo biti obveščeni o poslovni politiki podjetja, zato so takšne informacije v glasilu vselej zaželenje. Velika popestritev so tudi novo nastale rubrike. Morda pa bi ne bilo slabo, če bi uveljavili kakšno rubriko, v kateri bi predstavljali tudi posameznike, zaposlene v Steklarni Hrastnik. Tako bi se ljudje med seboj spoznali, predstavili pa bi tudi različna področja dela v našem podjetju.

Aleš VOLAJ, ključavničar

Vsaka številka Steklarja mi prinese nekaj novih podatkov o našem podjetju, njegovih aktivnostih in načrtih. Mislim, da bi še večjo stopnjo informiranosti lahko zagotovili s tem, da bi Steklar izhajal večkrat mesečno in mogoče v drugačnem – manjšem formatu. Poleg tega bi rad, da bi v časopisu pisali tudi o možnostih pridobivanja kreditov tako v Steklarni kot matičnem podjetju, kot tudi na občinski oziroma republiški ravni, saj ljudje velikokrat pridemo do takšnih obvestil prepozno, torej, ko rok za oddajo vloge že poteče. Velikokrat se na oglasnih deskah pojavljajo različni oglasi – morda pa bi svoje mesto lahko našli v našem časopisu, saj si s takšnimi prodajami lahko pomagamo med seboj. Sicer pa – le tako naprej.

Obveščali bi lahko o možnostih in pogojih za pridobitev kandidatov.**Marija FUJS, pregledalka**

Čeprav časopisa Steklar ne prebiram redno, imam o njem kar dobro mnenje. Sproti smo obveščeni o dogajanju v podjetju, vendar mislim, da bi več prostora morali nameniti pisanju o tekočih zadevah, na primer tudi o premeštitvah delavcev in podobno. Zaželeni pa bi bili tudi prispevki drugih zaposlenih v podjetju, ne samo vodilne strukture.

Ivi KEPA, evidentičar plačilnega prometa

Sicer je pravilno, da smo v časopisu obveščeni o ciljnih in idejah našega podjetja, vendar mislim, da bi se vsebina časopisa morala nanašati predvsem na zaposlene v proizvodnji, ki je osnovna enota za obstoj podjetja. Večkrat bi morali v njihovi sredini prisluhniti mnenju o politiki podjetja, o njihovih težavah in življenju. Dejstvo je namreč, da sta obstoj in razvoj podjetja odvisna v prvi vrsti od razvoja proizvodnje in zagotavljanja boljše kakovosti. Vse premalo se namreč poznamo med seboj, pa vendar navzven predstavljamo podjetje kot celoto.

V pogovoru z anketiranci sem večkrat zasledila pripombe, da vaših mnenj in predlogov tako in tako ne bomo upoštevali. Vendar to ni res. Že v naslednji številki glasila bomo pričeli s predstavljanjem posameznih profitnih centrov – nato pa se bomo podali tudi med steklarje, pregledalke in ostale zaposlene, tako v proizvodnji kot tudi delavnicah in skladiščih.

Dolores Marinkovič

IZLITJE MAZUTA – NELJUBI DOGODEK

Kdor dela, lahko tudi greši

Naše podjetje je v zadnjem času pogosto v središču pozornosti vseh medijev, tako TV, radia kot vseh časopisov. To ni slučaj, saj rezultati in poslovna politika, ki jo vodimo, povzdiguje naše podjetje visoko nad povprečje okolja, v katerem živimo in delamo.

Žal pa se nam je 1. 4. 1995 pripetil neljub dogodek – izlitje mazuta v reko Savo – ki je v vseh medijih in v vsej slovenski javnosti vzbudil veliko pozornosti. Zaradi kočljivosti zadeve je bila takoj v ponedeljek, 3. 4. 1995, izdana uradna izjava, ki jo posredujemo v celoti vsem bralcem Steklarja.

Ko je Steklarna Hrastnik v letu 1979 prešla na zemeljski plin kot glavni energetski vir, je zadržala mazut le kot substitut v primeru izpada zemeljskega plina. Trenutno se nahaja v enem od obeh rezervorjev okoli 160 t mazuta, ki smo ga hoteli prečrpavi v vagonске cisterne in odprodati. Zaradi tega se je pričel mazut dne 27. 3. 1995 pregrevati s paro, pri čemer so bila dana precizna navodila za izvedbo del. Preverilo se je stanje ventilov ter redno kontroliralo stanje na cisternah z obhodi. Zadnja kontrola stanja se je izvedla dne 1. 4. 1995 ob 14.30 uri in ni bilo opaziti nikakršnih znakov iztekanja mazuta v potok Boben.

Po tem času je prišlo do iztekanja mazuta v lovilni bazen in nato preko črpalke za kondenz v potok Boben. Takoj po prejemu informacije o tem dogodku je dežurni uslužbenec Steklarne Hrastnik posredoval in ob 15. uri in 15 minut izklopil črpalke in zaprl ventil, skozi katerega je uhajal mazut v lovilni ba-

zen. Z ozirom na maksimalni možni čas prečrpavanja mazuta iz lovilnega bazena v potok Boben ocenjujemo, da je bilo prečrpanega od 2–4 m³ mazuta.

Razlog za uhajanje mazuta iz cisterne je zanesljivo težko ugotoviti, domnevamo pa, da je bil v enem od ventilov tujek, ki je preprečil popolno zaprtje ventila. V hladnem stanju mazut ni iztekal, s pregretjem mazuta pa je očitno tujek potisnilo iz ležišča ventila, s čimer je bilo omogočeno iztekanje mazuta. Pri sanaciji razmer so sodelovali tudi člani IGD Steklarne Hrastnik in nekateri člani sosednjih gasilskih društev ter člani brodarškega društva iz Hrastnika.

Vsem tem in tudi vsem ostalim, ki so kakorkoli sodelovali v akciji čiščenja brezina do elektrarne Vrhov na Savi, se ob tej priložnosti najlepše zahvaljujem, saj nam je uspelo praktično v celoti odstraniti mazut in poskrbeti, da ta neljubi dogodek ne bo imel negativnih posledic na okolje.

Kdor dela, ta lahko tudi greši. Nam ta rek ne more biti v opravičilo, pri vseh nas, ki smo bili kakorkoli izpostavljeni zaradi tega dogodka, pa je bil izrazito prisoten čut odgovornosti. Skrb za okolje in naša skupna odgovornost zanj v tem primeru ni bila le fraza. To me navdaja z velikim optimizmom, kajti odnosa do narave se ne da naučiti, temveč le privzgojiti. Upam in želim, da se podoben dogodek ne bo nikoli več zgodil tudi zaradi našega izpričanega odnosa do okolja.

Stojan Binder

OBVESTILO

Ponovno bi vam radi predstavili možnost kolektivnega nezgodnega zavarovanja za zaposlene (naprej zavarovanje), in sicer v tem smislu, da se bodo mesečne premije povešale na realni nivo (zaradi inflacije). S povešanjem premij je seveda vzporedno tudi povešanje zavarovalnih vsot oziroma odškodnin, za katere jamči Zavarovalnica Triglav.

Mesečna premija je do sedaj znašala 150,00 SIT, po novem pa naj bi bila najnižja premija 300,00 SIT, lahko pa se odločite za višjo, in sicer 400,00 SIT ali 500,00 SIT. Steklarna Hrastnik bo v vseh treh primerih poravnala 150,00 SIT, razliko (150,00 SIT, 250,00 SIT ali 350,00 SIT) pa bo doplačal vsak posameznik.

Zavarovanje obsega zavarovanje na delu in izven dela (prihod na delo, med delovnim časom in odhod z dela, nesreče z avtomobilom, pri rekreaciji itd.). Po kriterijih Zavarovalnice Triglav so zavarovanci kolektivnega nezgodnega zavarovanja razvrščeni v tri nevarnostne razrede, od te razvrstitve in od višine mesečne premije pa je odvisna tudi višina odškodnine, in sicer:

Nevr. raz.	Smrt zaradi nezgode	Invalidnost	Smrt zaradi bolezni	Mesečna premija
01	2.187.500,00	4.375.000,00	180.000,00	300,00
02	1.346.154,00	2.692.308,00	180.000,00	300,00
03	972.222,00	1.944.444,00	180.000,00	300,00
01	2.968.111,00	5.972.222,00	200.000,00	400,00
02	1.837.607,00	3.675.214,00	200.000,00	400,00
03	1.327.160,00	2.654.321,00	200.000,00	400,00
01	3.784.722,00	7.569.440,00	220.000,00	500,00
02	2.329.060,00	4.658.120,00	220.000,00	500,00
03	1.682.099,00	3.364.198,00	220.000,00	500,00

V 1. razred so razvrščeni pisarniški delavci;

V 2. razred so razvrščene čistilke, kuharice ipd.;

V 3. razred so razvrščeni steklarji, strojniki, oziroma fizični delavci;

V primeru, da niste pripravljeni prispevati sorazmernega dela mesečne premije zavarovanja, ne boste zavarovani (to velja tudi v primeru, da ste bili do sedaj zavarovani za 150,00 SIT).

Na spodnjem delu obvestila obkrožite le NE BOM SE ZAVAROVAL in ga do 31. 5. 1995 vrnite v finančni sektor – oddelek za obračun osebnih dohodkov.

V kolikor pa ste za zavarovanje zainteresirani, prosimo, da izpolnite spodnji del obvestila in ga vrnite v finančno računovodski sektor – oddelek za obračun OD, najkasneje do 31. 5. 1995, ker v nasprotnem primeru ne boste zavarovani.

Steklarna Hrastnik

IME IN PRIIMEK

ZAVAROVAL SE BOM ZA

NE BOM SE ZAVAROVAL

A/ 300,00 SIT

B/ 400,00 SIT

C/ 500,00 SIT

Hrastnik, dne

Podpis

(ustrezno obkroži)

HANNOVER '95 IN SLOVENIJA

Medijsko podprta pobuda iz Steklarne Hrastnik

Razlika med gibanjem tečaja slovenskega tolarja in inflacijo, neugodna posojila oziroma previsoke obrestne mere ter visoki davki in prispevki so ključni razlogi za dramatičen položaj slovenskih izvoznikov (Finance, 7.4.1995 – pod naslovom: Izvozniki so imeli milijonske izgube).

Z gornjo popotnico je Steklarna Hrastnik letos na sejmu v Hannoveru nastopila kot pomemben evropski proizvajalec kvalitetnih steklenih svetlobnih teles. Njeni najpomembnejši kupci – renomirani evropski proizvajalci svetil – so bili prav tako zbrani na svetovni razstavi svetil Weltlichtschau Hannover '95, ki pomeni izbor vseh pomembnih proizvajalcev svetil in komponent za svetila iz celega sveta. Aktivna prisotnost na taki svetovni gospodarski manifestaciji je dokaz uspešnosti podjetja na najzahtevnejših tržiščih sveta. Vendar tudi

taka izhodišča Steklarni Hrastnik ne nudijo perspektive v dohodkovnem smislu znotraj države Slovenije. Torej je problem slovenski in ga je treba reševati znotraj države Slovenije. In vendar – kako? Biti skromen in čakati, da pride Mesija, tu ni na mestu. Zato je Steklarna Hrastnik zastavila ambiciozen, a nujen program animiranja in povezovanja izvoznega gospodarstva Slovenije s ciljem, da le-to ni več objekt eksploatacije, ampak dejavnik pri načrtovanju in izvajanju strategije stabilne ekonomije države Slovenije. V tem zahtevnem projektu je ključnega pomena medijska podpora.

TV Slovenija, posebej njeni najodgovornejši nosilci gospodarskega dela programa, objektivno spremljajo problematiko gospodarstva v državi, njihova pozicija je nadstrankarska, njihov medijski vpliv v državi pa je enkratni. Na omenjenih izhodiščih je Steklarna Hrast-

Novinarji TV Slovenije na štantu Steklarne Hrastnik.

nik predvidela in izvedla neposredno predstavitev svojega nastopa na sejmu v Hannoveru s protagonisti TV Slovenije, g. Ladom Ambrožičem, g. Aleksom Štakulom in člani tehničnega dela ekipe na eni strani ter z velikimi kupci Steklarne Hrastnik in samim sejmskim dogajanjem na drugi strani. Na tej svetovni manifestaciji ni »blefa« in to smo ekipi TV Slovenije ob njihovem obisku morali dokazati na več načinov: z našim nastopom na sejmu (razstavnim prostor, eksponati – tehnološka in oblikovna raven), nato primerjalno z ostalimi razstavljalci, predvsem pa ob soočenju z našimi največjimi kupci – kot so RZB, Bamberg ali Putzler – Düren. V odprtem, a zelo kritičnem ozračju, je bilo obravnavanih več vidikov sodelovanja – od kvalitete, poslovnosti, tehnološke ravni, pa seveda do najpomembnejšega: cenovnega razreda Steklarne Hrastnik. Obstaja namreč več pristopov trženja (in s tem v zvezi seveda cenovnih razredov) slovenskih izdelkov v Evropi in v svetu:

- 1) Lohnarbeit – delo po naročilu: najnižja vrsta trženja;
- 2) prodaja izdelkov po konkurenčnih – praviloma nizkih cenah; gre za nadomestne, cenejše proizvode;
- 3) programsko sodelovanje, sokreiranje in skupno koncipiranje izdelkov in programov s ciljem maksimalnega angažiranja potencialov slovenskega proizvajalca in inozemskega partnerja;
- 4) diktiranje modnih trendov, vodilna vloga na najzahtevnejših inozemskih tržiščih.

Ni nam znano, če v Sloveniji obstajajo analize o tem, v kateremu od omenjenih cenovnih razredov nastopajo naši izvozniki, vendar je brez dvoma malo tistih (če sploh so), ki diktirajo modo in so torej vodilni na svojem področju, torej je verjetno programsko sodelovanje itd. (točka 3 zgoraj) zgornji nivo izvoznikov. To pa je domena Steklarne Hrastnik na področju steklenih svetlobnih teles. Da je bilo možno doseči to raven sodelovanja, je bilo potrebno opraviti notranje racionalizacije, osvojiti znanja in tehnologije najrazvitejših steklarn v Evropi, razviti lastne steklarske tehnike, ponuditi lasten design itd. Tuje partnerje je tako sprejel naše sodelovanje na višjem nivoju. In poduk te zgodbe: tudi tak nivo trženja (izvoza) Steklarni Hrastnik ne nudi perspektive v dohodkovnem smislu znotraj države Slovenije.

Očitno je torej, da gospodarske politike v realnem sektorju majhnega gospodarstva ni mogoče voditi zgolj z bilančno logiko in denarnimi instrumenti, ki prepuščajo milosti in nemilosti svetovnega trga nezaiščena podjetja potem, ko jim (preko mehanizma tečajev, odeluških obresti, davkov in socialne potuše na nedelo) odvzamejo še tisto malo potencialne akumulacije, ki bi morala biti namenjena prepotrebni razvoju.

V takšnih okoliščinah je letošnji Hannover začetek animiranja izvoznega gospodarstva Slovenije. Steklarna Hrastnik bo izkoristila

Aktivna prisotnost na taki svetovni gospodarski manifestaciji je dokaz uspešnosti podjetja na najzahtevnejših tržiščih sveta.

Na razstavnem prostoru firme RZB – zdravica dobremu sodelovanju.

Na tej svetovni manifestaciji ni »blefa« in to smo ekipi TV Slovenije ob njihovem obisku morali dokazati.

Tuji partner je tako sprejel naše sodelovanje na višjem nivoju. In poduk te zgodbe: tudi tak nivo trženja (izvoza) Steklarni Hrastnik ne nudi perspektive v dohodkovnem smislu znotraj države Slovenije.

vse legalne možnosti in nenazadnje podporo medijev (v tem kontekstu je bilo tudi poročanje iz Hannovera v osrednjem dnevniku TV Ljubljane – dne 8.4.1995) za povezovanje in enoten nastop izčrpanega izvoz-

nega gospodarstva, s ciljem, da bistveno poseže v ekonomska dogajanja v državi Sloveniji in si zagotovi mesto, ki mu pripada.

Slavko Marcen

Aleks Štakul v razgovoru z g. Zimmermanom.

UTRIP SEJMA V HANNOVRU

Omenili smo že, da so sejemske aktivnosti eden glavnih instrumentov prodaje politike podjetij, hkrati pa je organiziranje sejmov samih ena izmed donosnih in perspektivnih dejavnosti.

Zato si dežele širom Evrope in tudi po drugih kontinentih prizadevajo za organizacijo čimveč različnih sejmskih prireditev in internacionalizacije le teh.

Kljub temu, da so sejemske aktivnosti izjemno razširjene, je presenetljivo dejstvo nespornega primata Nemčije kot svetovne velesile na tem področju. Tako se več kot 90 % pomembnejših branžnih sejmov odvija prav na tleh Nemčije, ki praktično velja za gospodarsko središče Evrope in razpolaga z prvoklasno opremljenimi sejmskimi in razstavnimi prostori, kakor tudi z vso potrebno ostalo infrastrukturo (prometne povezave, hotelske kapacitete in drugo). Največjo težo ima šest velikih prireditev in sicer Berlin, Düsseldorf, Frankfurt/Main, Hannover, Köln in München, ki pa jih po vsebini med seboj ni možno primerjati, saj ima vsak svoje specifične in kvalitete. Podatki, ki se ponavadi prezentirajo, so velikost razstavnega prostora in število obiskovalcev.

Tako se več kot 90 % pomembnejših branžnih sejmov odvija prav na tleh Nemčije, ki praktično velja za gospodarsko središče Evrope.

Tako po velikosti razstavnega prostora vodi Hannover z 1.071.629 m² in je tudi po številu obiskovalcev z 1.562.542 obiskovalci na prvem mestu (na drugem je Frankfurt).

Za naš program razsvetljave je izjemno pomemben hannoverski sejem in sicer njegov sklop Lichttechnik, ki ima sloves svetovne razstave in se ponavlja vsako leto, za razliko od nekaterih področij, ki razstavlja v dve letnem turnusu, kot npr. električne energetske tehnike, ki se letos predstavljajo v sklopu samostojnega strokovnega sejma »Energija in okolje.« Tak primer so tudi električne avtomatizacijske tehnike. Pri tem gre v bistvu za željo posameznih razstavljalcev, ki sicer priznavajo vodilno vlogo hannoverskega sejma, da se morajo predstaviti tudi na drugih sejmih. Samo pravijo, da se kljub velikemu številu tujih obiskovalcev, samo s hannoverskega sejma ne da prodajati. Zato prispevajo nove alternativne ureditve (Alternierungsreglungen) ne le k premoščanju prostorskih postavitev, temveč tudi k dinamičnemu prilagajanju sejmskega koncepta trgu.

Tako smo bili letos tudi mi žrtve programske in vsebinske ureditve sejmskega prostora in kot proizvajalci komponent premeščeni iz hale 9, kjer so ostali le ponudniki gotovih svetil, v Halo 8. Negativni efekt te prestavitve je bil predvsem v dejstvu, da so nas tako naši stari kot potencialni novi kupci težje našli in da smo bili zaradi dodeljenega prostora nekoliko omejeni pri koncipiranju razstavnega prostora. Pa vendar hannoverski sejem je za

Na splošno je bilo obiskovalcev manj kot so pričakovali, pa tudi mnenja razstavljalcev o uspešnosti sejma so precej različna.

nami in že lahko potegnemo nekatere zaključke.

Na splošno je bilo obiskovalcev manj kot so pričakovali, pa tudi mnenja razstavljalcev o uspešnosti sejma so precej različna. Dejstvo je, da je ta panoga v Nemčiji zaključila leto 1994 z negativnim predznakom. To pomeni, da jo je recesija le prizadela, pa tudi cene gotovih svetil so padle v povprečju za 4%. Pristojne so tudi posledice valutnih prevratov na svetovnih trgih, saj je občutno porasel uvoz v Nemčijo, predvsem zaradi relativno močne marke in nove konkurenčnosti dežel z šibkimi valutami.

Mi smo bili z obiskom na našem razstavnem prostoru zadovoljni, vendar pa bomo vtise lahko strnili,

težv vseh pomembnejših stroškov Steklarne Hrastnik na eni strani (bruto plače, el. energija, zemeljski plin, kartoni in drugo) in trdo tečajno politiko, ki je onemogočila, da bi se ti problemi kompenzirali tudi na prihodkovni strani. Tudi v letu 1995 se ti negativni trendi za izvoznike nadaljujejo in jim slabšajo konkurenčnost na zunanjih trgih. Zato ni presenetljivo, da na nekaterih področjih, kjer smo bili še včeraj konkurenčni, postajamo predragi in izgubljammo naročila. Primer je južna Afrika, kjer so dolarski ponudniki kristalnih plafonier zaradi problemov in devalvacije dolarja nenadoma postali bistveno bolj konkurenčni kot mi, ki fakturiramo v DEM.

Tudi vnaprej za razsvetljavni program ostaja izvoz ključnega pomena in edina opcija preživetja.

še ko bodo naši največji kupci kot so RZB, Popp, Sonlux, Peill & Putzler in drugi, preko naročil potrdili uspešnost našega nastopa v Hannoveru.

Dejstvo pa je, da na nekaterih segmentih, kot so npr. kristalne plafonjere, počasi izgubljammo kompetitivno prednost in bomo morali ob vsej znani problematiki čimprej doseči dolgoročno strategijo razvoja programa razsvetljave.

Žal je Slovenija v preteklem letu beležila relativno visoko inflacijo (18,3%), ki je vplivala na podraži-

Ob izjemno togi politiki Banke Slovenije, je edina sreča v nesreči, da Steklarna Hrastnik večino izvoza fakturira pretežno v DEM in smo kot izvozniki izbrali najboljšo izmed slabih opcij.

Tudi vnaprej za razsvetljavni program ostaja izvoz ključnega pomena in edina opcija preživetja. Resno pa se moramo ob novih makroekonomskih pogojih poslovanja izvoznikov zamisliti, kaj se nam bo dolgoročno splačalo rentabilno proizvajati.

Aleksander Mirt

HANOVER '95

Veliki napredek Steklarne Hrastnik v zadnjih treh letih

Za cilj ogleda hannovskega sejma sem si tudi letos zastavil nalogo skušati ugotoviti trende v razvoju razsvetljave ter oceniti položaj naše tovarne na tem področju.

Kot prvo ugotovitev mislim, da moram omeniti mojo oceno, da je delež stekla v razsvetljavi zopet porastel. Drugi materiali, kot so: papir, plastika in podobno, so potisnjeni v ozadje in igrajo res stransko vlogo. Res, da se to razmerje stalno menja, vendar imam vtis, da letošnje stanje odstopa od običajnih nihanj. Prav tako se mi zdi, da je delež opalnega stekla v razsvetljavnih telesih še večji, kot je bil običajno. Če upoštevamo čedalje ostrejšo ukrepe na področju ekologije v razvitem svetu, nas tak delež opalnega stekla vodi k zaključku, da ga razviti svet kupuje pri nerazvitih.

Glede načina izdelave prevladujejo izdelki iz skupine RDBO 5, pa tudi izdelkov, narejenih na polavtomatih podobnim našim lajkam, je precej. Prisotni so tudi izdelki narejeni s centrifugiranjem in prešanjem, vendar je njihov delež sorazmerno majhen.

Delež barvnega stekla v razsvetljavnih telesih je približno enak kot lani in se razlikuje pri različnih proizvajalcih. Tako pri firmi Lamptiq iz Berlina zasledimo več kot 50 procentov svetil iz barvnega stekla, pri Peil-Putzler je le nekaj zelo lepih svetil iz barvnega stekla, medtem ko firma RZB v svojem programu nima barvnega stekla.

Klasična dekoracija steklenega dela svetil zavzema le obrobni delež, pač pa je vroče dekoriranje zelo prisotno. Tu bi omenil predvsem tako imenovan pergament – opazil sem tudi barvna – izdelan tako pihano na polavtomatih kot tudi prešan.

Mogoče sem neobjektiven, vendar moram kljub vsemu reči, da se mi je zdel naš paviljon zelo lep in to tako po postavitvi kot po razstavljenih svetilih. Edina pomanjkljivost, ki se pa je zaradi »višje sile« nismo mogli ogniti, je bil premajhen prostor. Zato je na prvi pogled deloval nekako »stisnjeno«, vendar pa omenjena pomanjkljivost ni bistveno pokvarila splošnega vtisa. Tako so bile lepo prikazane na lajki izdelane plafonjere, dekorirane z vročo dekoracijo. Ena-

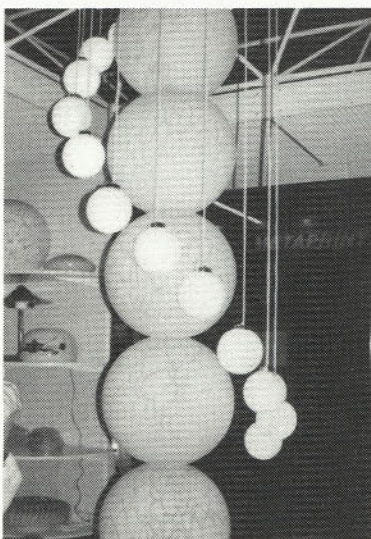
ko velja za plafonjere 5032, dekorirane tudi v vroči tehniki. Še močnejši vtis pa je predstavljal centralni steber, na katerem so bile štiri 500 mm kroglice dekorirane s tako imenovano negativno mrežo, ki so jih v spiralnem loku ovijale s steklenimi barvnimi obroči dekorirane kroglice. Ostali izdelki iz sicer klasičnega proizvodnega programa so lepo dopolnjevali prej opisano, tako da je bil celoten vtis res ugoden.

Hannovski sejem sem obiskal prvič leta 1972 ter nato še dostikrat. Pri tem sem v preteklosti vedno imel neprijeten občutek, ko sem primerjal razstavljeno steklo s tem, kaj smo delali mi.

Zaostajali smo na vseh področjih: po barvi stekla, izdelavi, vroče dekoracije sploh nismo obvladovali. To, kar je bilo razstavljeno letos v našem paviljonu, in nenazadnje razstavljeni izdelki pri tako imenitnih proizvajalcih, kot je na primer Peil-Putzler, ki pa so bili narejeni v Hrastniku, pa kaže na velik napredek, ki je bil narejen v zadnjih treh letih. Zdi se mi, da razlike med nami in ostalimi steklarnami praktično ni več ali pa je zanemarljiva. Za to gre zasluga tako steklarjem kot vodilnim v PC razsvetljavi, predvsem gospodu Bizjaku in izmenovodji gospodu Kuharju, obema tehnologoma in nenazadnje gospodom Polaku in Zorcu, saj brez kvalitetenega stekla ti dosežki ne bi bili možni.

Ob koncu mislim, da moram omeniti še velik poudarek iskanju alternativnih virov energije. Podobno sliko sem opazil le ob koncu sedemdesetih let, ko je bila cena nafte več kot dvakrat višja kot je sedaj. Upam, da je tokrat skrb za čistejšo in dostopnejšo vire energije posledica povečane skrbi za okolje in ne napoved nove energetske krize.

Aleksej Us

Centralni steber na razstavnem prostoru Steklarne Hrastnik.

PROTAGONISTI NAŠEGA USPEHA IZIDOR BIZJAK

»Samo želja po plasmaju razsvetljave firme Rudolf Zimmerman iz Bamberga ne bi zadostovala, če v ozadju ne bi bilo pokritosti v proizvodnji in primerni tehnologiji obdelave. Tehnološko najzahtevnejši artikli, tako za firmo Rudolf Zimmerman iz Bamberga, kot za firmo Limburg in firmo Peil Putzler, so uspešno zagledali luč sveta in prišli do kupca po zaslugi ekipe, na čelu katere trdno stojite Vi.«

Takole je direktor podjetja na našem prazniku Stekla in svetlobe septembra lani čestital Izidorju Bizjaku in se mu zahvalil za dobro delo v preteklosti ter ga vzpodbudil k še boljšemu v prihodnosti. To priznanje pa je le eden izmed razlogov, da g. Izidorja Bizjak predstavljamo v naši rubriki Protagonisti našega uspeha.

V Steklarno Hrastnik ste prvič vstopili leta 1979 kot 20-leten fant. Iz kakšnega razloga ste se odločili prav za naše podjetje?!

Po končani srednji šoli za študij ni bilo možnosti zaradi skromnih finančnih sredstev. Ko sem se odločil za zaposlitev, nisem veliko razmišljal. Na Steklarno me je vezalo veliko niti, saj si je tukaj prislužil pokojnino tudi moj oče. Doma smo se veliko pogovarjali o steklarstvu, zato sem tovarno spoznal že prej. Vsake počitnice sem delal v njej, v glavnem kot odnašalec, saj je bila zelo blizu mojega doma...

Če bi se še enkrat odločal, ali če bi menjal službo, bi se zopet odločil za steklarstvo.

Na katerem delovnem mestu ste pričeli delati in kako je potekala vaša nadaljnja poklicna pot?

Začel sem v razvojnem oddelku kot konstruktor, po odsluženju vojaškega roka pa so me razporedili za

konstruktorja v ročno proizvodnjo. Kmalu pa so mi bila zaupana dela tehnologa ročne in polavtomatske proizvodnje.

Po odhodu g. Kobala v penzijo sem nekaj časa opravljal dela obratovodje dodelave, po formiranju profitnih centrov pa sem prevzel delovno mesto obratovodje PC razsvetljave.

Steklarska tradicija ročnega izdelovanja steklenih izdelkov vam je torej zlezla pod kožo. V podjetju so se že večkrat pojavljale težnje po krčenju te proizvodnje. Kakšno je vaše mnenje o tem?

Po enem izmed konceptov, izdelanih v času največje evforije avtomatizacije, je bilo predvideno, da bo ročna proizvodnja ukinjena do leta 1994. Ta teorija se je izkazala za popolnoma zgrešeno, sam pa sem ves čas vedel, da to ne bo mogoče. Mislim, da avtomati marsičesa ne bodo nikoli sposobni, zlasti

Če bi se še enkrat odločal, ali če bi menjal službo, bi se zopet odločil za steklarstvo.

zaradi zahtevnosti naših izdelkov, njihove velikosti, posebnih vrst stekla, npr. troslojnega... Res pa je, da nekatere izdelke, za katere smo v preteklosti mislili, da so v izključni domeni ročne proizvodnje, že izdelujemo na polavtomatskih strojih. Takšen primer je prevlečeno steklo (kristal in opal – dvoslojno), za katerega mislim, da smo edinstveni primer na svetu. Stroj, na katerem ga izdelujemo, je prav zaradi nejevernežev dobil ime LAJKA. Ti so trdili, da stroj ne bo nikdar deloval, kot se vesoljska ladja Lajka ni nikoli vrnila na zemljo.

Profitni center razsvetljava, v katerem ste eden od najodgovornejših delavcev, sodeluje z največjimi kapacitetami na področju steklarstva, kot so firme Rudolf Zimmerman, Limburg, Peill Putzler. Ali je tovrstno sodelovanje prineslo tudi spremembe v načinu dela, tehnologije, kakovosti pri izdelavi steklenih izdelkov pri nas in kakšne?

Da smo lahko postali partner tovrstnim steklarstvom, je bilo potrebno splesti v novo kvaliteto pozitivne spremembe vseh segmentov. Prvi pogoj je seveda kvalitetno steklo. Danes izmeta zaradi napak stekla skoraj ni. Izboljšala se je tudi tehnologija, tako da so naši izdelki postali lepši, kvalitetnejši, odpadka je malo, loma na žagah skoraj ni. Danes ves odpadki predstavlja 15–20 % proizvodnje, še pred petimi leti pa je bil skupen lom tudi 90 odstoten.

Vse to pa ne bi bilo mogoče, če se ne bi tega spleta oplemenitili steklarji, ki so ob povečanem tempu dela, še izboljšali kvaliteto izdelkov.

Zaradi sorazmerno kratke delovne dobe se je veliko steklarjev v zadnjih letih upokojilo. To se je zgodilo prav v času, ko so dosegali najboljše rezultate in bili sposobni izdelovati najzahtevnejše izdelke. Da bomo lahko enakovredni svetovni konkurenci, se mora znanje prenesti na delavce, ki ostajajo. Ali imamo dovolj sposobnih delavcev za njihovo nadomeščanje in kako poteka usposabljanje novih?

V brigadnih sestavih je danes veliko mladih delavcev, ki so se imeli možnost naučiti steklarske obrti.

To je velika razlika od časov izpred nekaj let. Izkušenejši steklarji so takrat ljubosumno skrivali svoje znanje. Razne majhne skrivnosti, ki so pogoj za lep izdelek, so prenesli le na svoje sinove, morda še nečake. V nasprotnem primeru pa kljub lastnemu interesu za novega delavca ni bilo nobenih možnosti. Po odhodu starejših delavcev v pokoj, pa tudi veliki fluktuaciji, zlasti zaradi boljših plač pri Rudniku, je bilo v podjetje sprejetih kar nekaj skupin novih delavcev. Pričeli smo z intenzivnim proučevanjem, hkrati pa tudi z usposabljanjem obstoječih kadrov za opravljanje zahtevnejših del. S to prakso bo potrebno

V brigadnih sestavih je danes veliko mladih delavcev, ki so se imeli možnost naučiti steklarske obrti.

nadaljevati tudi v prihodnje. V uk bo potrebno sprejeti vsaj še kakšno skupino mladih fantov. Za nove kadre še ni takšen problem, saj so to mladi fantje, ki niso nadaljevali šolanja, ali pa pri tem niso uspeli. Morda imamo tudi nekaj sreče, ker so danes možnosti zaposlovanja v soseščini zelo majhne, pa tudi fantov, voljnih dela, je še nekaj. Kasneje pa marsikdo izmed njih vzljubi to delo in postane pravi mojster svojega poklica.

Še pred osmimi leti so vse brigade delovale v sestavi 1/1. Danes se lahko pohvalimo, da imamo 23 do 25 fiksnih brigadnih sestavov, ki delajo v sestavih 2/1, 3/1, 3/2, ponekod pa celo 3/3.

PC Razsvetljava je velik obrat, ki ima v svoji sestavi tako ročno in polavtomatsko proizvodnjo, brusilnico, delavnico vzdrževanja in mizarstvo delavnico.

Na eni strani se pojavljajo interesi delavcev, ki so pri tako pisani sestavi gotovo zelo različni, na drugi pa tudi interesi podjetja oz. vodstva. Kako jih usklajujete?

Najbolje je ubrati zlato srednjo pot. Premike je bolje delati malo bolj počasi, saj se tako ognemo marsikateri stresni situaciji. Nisem pa zagovornik prevelikega popuščanja.

Premike je bolje delati malo bolj počasi, saj se tako ognemo marsikateri stresni situaciji. Nisem pa zagovornik prevelikega popuščanja.

čanja. Včasih pride tudi do nekoliko ostrejših besed, ki pa so kmalu pozabljene.

Za dobro delo obrata so v veliki meri zaslužni tako tehnologji, delavci iz KIKO delavnice, brusilnice, izmenski vodje, steklarji in seveda vodstvo profitnega centra. Drug brez drugega ne bi mogli. Mislim, da so z našim delom lahko zadovoljni tudi vodilni podjetja.

Katere vaše ideje za boljše delo in izdelavo kvalitetnejših izdelkov so že uporabljene v praksi?

Ali ob njih kaj razmišljate tudi o izboljšanju pogojev dela, za katere vemo, da so zelo težki?

kanje z nogo ni več potrebno. Zavedamo se, da bo potrebno še marsikaj narediti za izboljšanje pogojev dela. Prav gotovo pa se ročna izdelava steklenih izdelkov ne bo mogla nikdar primerjati s kakšno laboratorijsko.

Vemo, da marsikateri steklar naredi kak izdelek tudi brez posebnega naročila podjetja, iz lastnega veselja, prostoročno, po navdihu. Kaj mislite o tem?

Steklarji so od nekdaj radi »šintali«, kot pravimo izdelovanju unikatnih izdelkov. V glavnem to delajo v času malice ali ob pavzah, izdelkov tudi ne uporabljajo za prekupčevanje, ampak v glavnem za obdaritev prijateljev.

S tem »šintanjem« pa se dejansko učijo ročnega dela. Kdor zna izdelovati prostoročno in unikatne izdelke, mu tudi prvovrstni artikli po naročilu kupca, za katere obstajajo načrti oziroma modeli, ne predstavljajo problema. To je nekakšna šola za to, ki jo kaže izkoristiti, ne pa opustiti. Zato tega nikakor ne ocenjujem negataivno. To prakticirajo tudi »boljše firme«, s katerimi se radi primerjamo.

Mislim tudi, da gre za tako lepe izdelke, ki bi jih, če bi se malo potrudili, lahko prodali na trgu!

Kaj bi lahko rekli, da je vaš moto v življenju oz. pri delu?

Človek je tem bolj zadovoljen s samim seboj in s svojim delom, več njegovih zamisli rodi uspeh. Zadovoljstvo je še večje, če je cilj dosežen kljub naporni in ovinkasti poti.

Zavedam se, da bo potrebno še marsikaj narediti za izboljšanje pogojev dela.

toplega rezanja so izdelki 20–30 % lažji, hkrati pa je tudi manjši izmet. Novi obžigalni stroji (drumle) so izredno zmanjšali hrup, hkrati pa je tudi manj vročinskega sevanja. Stiskalni stroj na »lajkah« smo predelali tako, da je stiskanje avtomatsko, izpihivalni stroji (IMI) pa tudi opravijo vse operacije samodejno. Nameravamo izdelati tudi stiskalni stroj za »opalno lajko«, tako da vlečenje ne bo več potrebno. Tudi peč je veliko bolj izolirana, tako da toplotnega sevanja, razen pri odprtini, sploh ni. Z instalacijo avtomatskega odpiranja vrat na hladilni peči so se izboljšali tudi pogoji dela za odnašalce, saj pritis-

Kar nekaj delavcev je v času najinena razgovora stopilo v pisarno g. Bizjaka. Potrebovali so material za delo ali podpis dokumenta, večina pa je želela kak nasvet za svoje delo. Zmotilo naju je ogromno piskov telefona – usklajevanje proizvodnih in komercialnih interesov. Večinoma so na drugi strani žice želeli, da se »njihov« izdelek izdela prej, kot je bilo planirano.

Gotovo mora biti pri takem delu človek zelo fleksibilen, prav pa mu pride tudi takšen življenjski moto, kot ga Dore ima.

Pogovarjala se je
Marinka Anžlovar

Po enem izmed konceptov, izdelanih v času največje evforije avtomatizacije, je predvideno, da bo ročna proizvodnja ukinjena do leta 1994.

FRIDERICH ABEL

Predstavitev sina bivših lastnikov

Steklarna Hrastnik je bila v času od leta 1887 do 1945 v tesni povezavi z imenom Abel, saj je bila v solastništvu bratov Richarda in Wilijema Abla.

Po letošnjih velikonočnih praznikih je Steklarno obiskal sin Richarda Abla, gospod Friderich Abel. Ko smo mu predhodno sporočili, da bi želeli z njim opraviti kratek intervju, nam je rad ustregel.

S seboj je prinesel vzorno urejen družinski arhiv v šestih debelih registratorjih, ki vsebujejo ogromno fotografij, risb in dokumentov o vsej njegovi družini. Družinsko drevo, ki ga je izdelal sam in opremil s fotografijami, sega vse do leta 1280 pa do sedaj.

Kljub svojim 73. letom je g. Abel izredno mladosten in vitalen gospod. Človek bi glede na njegov status pričakoval polikanega snoba, g. Abel pa nas je razorožil s »frajersko opravo« – zametnimi kavbojkami, ameriški naramnicami, karirasto kravato in pepita suknjičem, predvsem pa s sproščenim razgovorom ter glasno in odkrito besedo.

Gospod Abel, kako ste preživeli svoja otroška leta v Hrastniku?

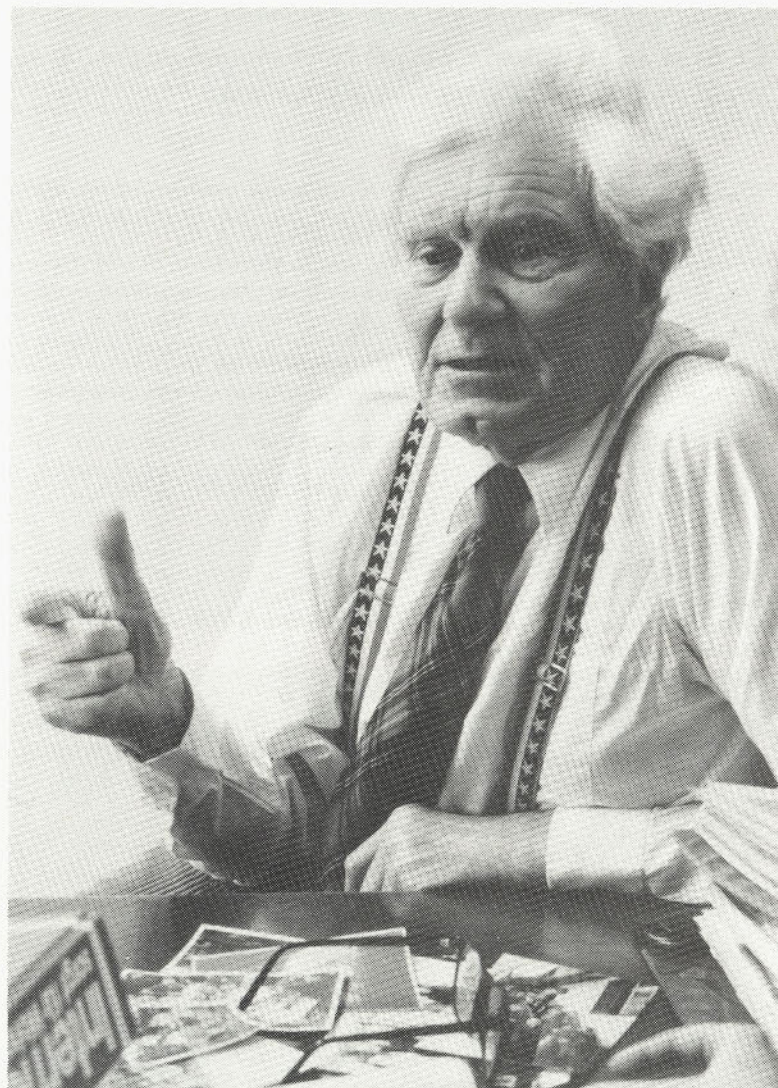
V Hrastniku sem preživel prvih deset let svojega življenja. Na ta leta imam lepe spomine. Bili smo 6-članska družina, to sta moja starša in štirje bratje: Wolfgang, Hans-Jörg, Peter in jaz. Bil sem drugi najstarejši otrok v družini. Veliko smo se družili z ostalimi otroki steklarjev.

Torej vam dejstvo, da ste bili lastnikov sin ni onemogočalo stikov z vrstniki?

Spominjam se, da so otroci steklarjev pomagali delati v tovarni. Pobirali so črepinje v brusilnici. Tudi jaz in moji bratje smo se jim pridružili. Starši so nas vzgajali v poštenem duhu. Njihova filozofija je bila: »Vsi smo ljudje. Ker ste si-

novi lastnikov, niste zato nič boljši kot vsi ostali.« Prav tako so mojim staršem govorili njihovi starši. V Hrastniku smo živeli kot velika družina. Razlika je bila le v tem, da smo mi imeli večje možnosti šolanja... To pa še ni bil razlog, da bi bili domišljavi. Hodili smo tudi v kino, kjer je g. Pjoter Ignatijev za spremljavo igral na klavir, ko smo na velikem platnu gledali filme Charlija Chaplina, Stana in Olia... V času satelitske TV težko razumemo, kakšna senzacija je to bila.

Leta 1924 nama je z bratom oče kupil čoln na vesla. Takoj sva ga hotela preizkusiti na Savi, vendar nama zaradi deroče reke to ni dovolil. Kasneje je šofer ta čoln peljal na Bled, kjer sva se naučila veslanja. Tudi na Jadransko morje smo ga

g. Friderich Abel v pogovoru za Steklarja

peljali. Temu je pripomogla zlasti mama, ki je bila bolj športne narave. Kasneje sva ga z bratom dodobra preizkusila na Savi. Bili smo torej otroci kot vsi drugi.

Še enkrat pa poudarjam, da je imela vsa očetova družina in družina strica Wilijema zelo dobre odnose z ljudmi. Oče in stric sta z marsikaterim steklarjem hodila v šolo. Med seboj so se tikali. Za vsakim preminulim steklarjem smo šli peš na Dol na pogreb.

Kje ste obiskovali šolo, kakršna je bila in v kakšnem jeziku je potekal pouk?

Večino šolskih let sem se izobraževal v Avstriji, saj smo se otroci z matrejo tja preselili leta 1932 zaradi šolanja. Tudi pouk, ki sem ga obiskoval v Hrastniku, je potekal v nemščini. Pozimi leta 1928 pa je

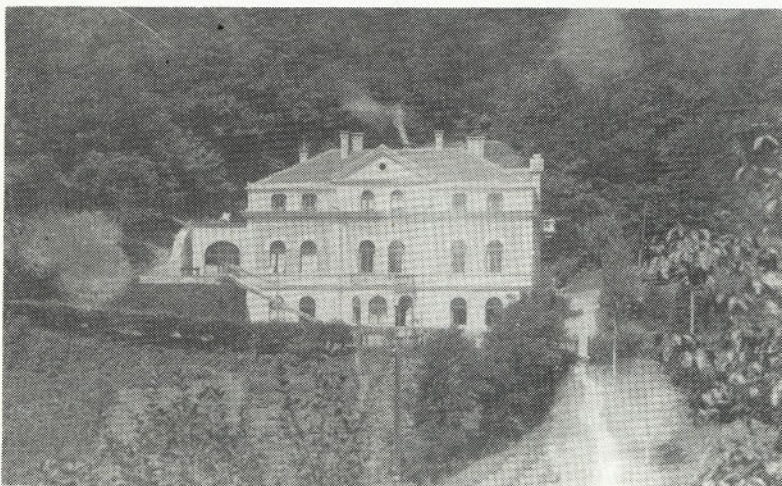
oče sklenil, da se moramo otroci naučiti tudi slovenščine, zato nas je po pouku ravnatelj OŠ g. Lebar učil slovenskega jezika. Priznam pa, da ne znam dobro slovensko.

Doma smo govorili nemško, učili smo se nemško, tudi otroci steklarjev, s katerimi smo se družili, so govorili nemško. Slovensko so takrat govorili le ljudje, ki so prihajali s hribov – s Kovka, Mace, Kuma... Že po priimkih steklarjev se vidi, da je bilo tu veliko ljudi nemškega rodu – Kellner, Ranzinger, Papp, Wolfhand, Maurer, Obermajer, Oberauner, Getz...

Kakšno državljanstvo ste imeli?

V letih od 1922 do 1941 jugoslovanskega, v času vojne nemškega, od 1945 do 1947 sem bil brez državljanstva, od leta 1947 pa sem državljan Avstrije.

Starši so nas vzgajali v poštenem duhu. Njihova filozofija je bila: »Vsi smo ljudje. Ker ste sinovi lastnikov, niste zato nič boljši kot vsi ostali.«

Rojstna hiša (sedaj poslovni prostori Sineta).

Še enkrat pa poudarjam, da je imela vsa očetova družina in družina strica Wilijema zelo dobre odnose z ljudmi.

Fotografija iz potnega lista.

sti. Po 1. svetovni vojni se je oče preselil v Hrastnik in prevzel podjetje. Tu je ostal dve leti, nato pa odšel v steklarstvo v Stražo in kasneje v Daruvar. Tam je bil rojen tudi moj starejši brat. Leta 1922 se je družina ponovno preselila v Hrastnik.

Vaš oče in njegov brat sta kasneje postala lastnika koncerna Sjedine-ne tvornice stakla, d.d. Kako je koncern deloval in katere tovarne je obsegal?

Res je bila leta 1921 ustanovljena delniška družba Sjedine-ne tvornice stakla, ki je obsegala steklarne v Hrastniku, Straži, Daruvarju, Parčinu, Zagorju ob Savi (obstajala je do leta 1926), Liboje in zdravilišče

Pozimi leta 1929 pa je oče sklenil, da se moramo otroci naučiti tudi slovenščine.

Zanimivo pa je, kolikokrat je moral zapriseči moj oče. Leta 1914 je zaprisegel Franzu Jozefu kot vojak Avstroogrške, nato kralju Aleksandru kot srbski oficir, nato Hitlerju kot član nemškega wermachta. Po vojni je bil star 53 let in je sklenil, da ne bo zaprisegel nikomur več.

In vendar je moral, da je lahko pridobil avstrijsko državljanstvo, zapriseči še na avstrijsko ustavo.

Prosili bi vas za oris kratke zgodovine dinastije Abel.

S steklarstvom se je ukvarjal že moj pra-pra dedek. Stari oče je bil rojen na Češkoslovaškem. Tam je bil hotelir. Kasneje je leta 1887 poddedoval precejšnje premoženje in skupaj z g. Prossinaggom kupil Steklarno v Hrastniku. Po njegovi smrti je stari mami, ki je za nekaj časa prevzela podjetje, ponudil pomoč g. Franz Wieltschni, dotedanji knjigovodja. Ta je vodil steklarstvo do očetove in stričeve polnoletno-

Radenci.

Sedež je bil v Zagrebu, glava (to sta bila moj oče Richard in stric Wilijem) pa v Hrastniku. Od tod sta se vozila v Zagreb k direktorju družbe g. Stadelbauerju. Tako je bilo vse do leta 1945.

Se spominjate morebitnih težav z vodenjem družbe?

Leta 1928 je bil začetek velike svetovne gospodarske krize. To se je odražalo tudi pri poslovanju steklarne. Prodaja se je ustavljala, plače so bile slabe, socialni položaj delavcev težak. Vse to je povzročilo velik štrajk v letu 1928. Del steklarjev je bil že takrat socialistično oz. komunistično usmerjen in ti so k štrajku napeljali še ostale.

Mislim, da je treba javno povedati, da so se po Hitlerjevem prevzemu oblasti, gospodarske razmere izboljšale tako v Nemčiji, Italiji in tudi v ostalih državah. Med leti 1938 in 1939 so bile v podjetju normalne

Pogovor je bil sproščen.

razmere, kapacitete so se ponovno širile, veliko so izvažali po vsem svetu (Maroko, Ameriko, Hongkong, ...). Leto 1941 pa je bila ponovno negativna prelomnica.

Kako je potekal vaš študij?

Med vojno v letih 1941 do 1943 sem arhitekturo študiral v Gradcu. Leta 1943 pa sem bil vpoklican v nemško vojsko. Bil sem tudi v ujetništvu v Rusiji. Imel sem veliko srečo, saj sem se k staršem v Gradec vrnil že 1. septembra 1945.

Nekateri moji prijatelji so se vrnili po treh ali celo po šestih letih. Jeseni 1945 sem nadaljeval s študijem in leta 1947 diplomiral.

Druga svetovna vojna je bila torej usodna tudi za vas. Kako se je spominjate, kakšna so bila dogajanja v Hrastniku in steklarni?

Kot sem že povedal, je bil nekaj let pred vojno čas gospodarske krize. Ljudje so bili ubobožani, lačni. Vem, da tega ne slišite radi, ampak spominjam se, da je bilo ob začetku vojne 80 % prebivalstva v Hrastniku za priključitev Jugoslavije k Nemčiji.

Doma imam sliko parade ob prvomajskih praznikih leta 1941. Ker je to za marsikoga boleč spomin, je nisem prinesel s seboj. Ljudje, ki so korakali po Hrastniku, so imeli na ramah trakove s kljukastimi križi. Takrat še nihče ni mislil na vojno z Rusijo, na koncentracijska taborišča in druge grozote, ki so spremljale vojno.

Bila je le ideja o vzpostavitvi velikega gospodarskega območja – združena Evropa pod Hitlerjevo oblastjo. Nato je prišlo do razseljevanja narodov, zasedanja lastnine drugih narodov, umorov...

Spominjam se, da sva bila poleti leta 1941 z očetom na Maci. Prišla sva do zapuščene kmetije. Oče se je zgrozil: »O bog, si lahko predstavljáš, iz te samotne kmetije so jih Nemci preselili. Gorje nam, če se bo vojna obrnila proti nam, to čaka tudi nas!« To se je potem leta 1945 tudi zgodilo.

Nadaljevanje v prihodnji številki.

Pogovarjala se je Marinka Anžlovar

Friderich in Wolfgang na Savi.

Oče Richard Abel in vsi štirje sinovi.

ZVEZDE GOVORIJU

Horoskop od 25. 4. do 25. 5. 1995
Piše: Astrologinja Milena Zakrajšek

OVEN

od 21. 3. do 20. 4.

Ljubezenske zadeve vas bodo tako zaposlile, da boste zanemarili marsikatero pomembno dolžnost. Prvi Lunin krajec, 7. 5. opozarja na previdnost na vseh področjih. Presenečenje, ki ga boste doživeli, vam pripravljajo nekdo, od katerega boste to še najmanj pričakovali. Posebno se lahko izkažete 14. ob polni Luni, ko vam bodo prijatelji ponudili priložnost, ki je nikakor ne bi smeli zamuditi. Vse do 23. 5. pa vam bodo dnevi potekali mirno in uglaseno. Ne hitite preveč.

BIK

od 21. 4. do 21. 5.

Sonce in Uran sta v negativnem aspektu in ne bo odveč, če boste pri gibanju bolj umirjeni. Prve dni v maju bodo vaše življenje razburjali močni vetrovi, ki se jim boste težko uprli. Po 15. 5. pa se bo vse umirilo in zopet boste vedro stopali svojim ciljem nasproti. Sonce in Merkur sta stopila v vaše znamenje, kar kaže na izredno dober premik. Venera vam poklanja nežne urice v dvoje. Notranji mir pa boste našli zopet, če boste počakali, da se vam jeza ohladi.

DVOJČEK

od 22. 5. do 21. 6.

Lep nebesni dogodek bo predvsem na ljubezenskem področju 15. 5. ob polni Luni. Obdobje bo pozitivno, če boste znali do 19. 5. razčistiti situacijo, ki vas obremenjuje. Priložnosti bo dovolj, če boste potrpežljivi in ne boste plavali proti toku. V teh dneh je bistveno, da imate dobre odnose doma in v službi. V ljubezenskem življenju se vam obetajo sončni dnevi še posebno okrog 20. 5. V teh dneh si lahko upate nekoliko več, če si boste kupili kos garderobe v nebesni barvi. Vaš namig bo naletel na plodna tla.

RAK

od 22. 6. do 22. 7.

Prvi dnevi po polni Luni bodo zelo razgibani, čeprav si ne boste zastavili nobenih novih ciljev. Prav v teh dneh pa boste znali nekoliko umiriti vaš delovni ritem. Poravnajte dolg, ki se vam vleče že nekaj časa. Z lahkoto sprejmite življenjske spremembe, lažje bo. Ponudila se bo priložnost, da oživite staro zvezo, ki se vam je zdela že dolgo izgubljena. Nasmeh in prijazna beseda sta lahko vaši zmogoviti karti. Toda nikar ljubo-sumnosti! Saj razumete, kajne?

LEV

od 23. 7. do 23. 8.

Merkur hiti po vašem znamenju, kar kaže na izredno ugodne poslovne zadeve. Potezo izpeljite prefinjeno in uspeh ne bo izostal. Po 15. 5. boste kar sami iskali težave, v nevarnosti bo vaše ljubezensko življenje. Zadevo razčistite, drugače se bodo težave preselile še v delovno okolje k denarju. Več discipline in pozornosti je potrebno in stvari vam ne bodo uhajale iz rok. Ni potrebno, da za vse krivite usodo. 10. 5. pa bo lahko lep dan, še posebno, če ga boste preživeli v hribih.

DEVICA

od 24. 8. do 23. 9.

Dnevi ne bodo posebno zanimivi in brez prave volje boste gledali na delo, za kar bo krivo vaše razpoloženje. Vse se vam bo zdelo odveč in nevredno pozornosti. Tudi običajni opravki, ki jih ponavadi postorite z levo roko, bodo ostali nerešeni. Raztreseni in nedružabni boste, kar bodo bližnji z začudenjem opazovali. Ne pomilujte se, tudi ti dnevi bodo minili. Po 20. 5. pa bo Sonce zopet sijalo za vas, Venera pa vam bo pomagala, da se prebudite. Ozrite se okrog sebe, naslednja dva dneva se vaše zvezde povežejo v ugodnejši splet vplivov in spet boste lažje zadihali.

TEHTNICA

od 23. 9. do 23. 10.

Vse dni vam bodo zvezde zelo naklonjene in 15. 5., ko bo polna Luna v tehtnici, bo ta nebesni dogodek pozitivno vplival na vas. Pojavilo pa se bo nekaj težav, s katerimi pa se boste morali spoprijeti, kar vas bo spravilo v slabo voljo. Dobro zdravje vam bo pomagalo, da boste te mučne dneve lažje vzdržali. Ker niste človek hitrih odločitev, dobro premislite, preden boste srešli da. Ko bo Luna delno mrknila, velja še posebna pozornost. Spomladansko sonce vas bo vabilo na zrak.

ŠKORPIJON

od 24. 10. do 21. 11.

Zaradi Plutonovega povratka boste ugodno rešili zgrešeno investicijo. Čustva, ki so se še v prejšnjih dneh zdela nekoliko obotavljiva, vas bodo sedaj zajela tako močno, kot se to lahko zgodi samo vam. Vaši čari bodo na višku in s svojim šarmom boste veliko dosegli. Nekaj prostega časa pa le posvetite svojem najljubšemu športu. Zvezde, ki so v zadnjih dneh slabo vplivale na vas, še posebno na telesno odpornost, bodo zapustile vaše ozvezdje in ne bodo več kalile užtkov.

STRELEC

od 2. 11. do 21. 12.

Do 10. 5. bodo izredno ugodni dnevi za uresničitev zamisli, ki jih že nekaj časa nosite v sebi. Obeta se vam dobro obdobje in tudi priljubljenost bo na višku. Drugače bo z ljudmi, ki jih srečujete pri delu. Za svojo klientelo boste še posebno privlačni, vzbudili boste naklonjenost in zlahka pritegnili vso pozornost. Kljub občutku, da ste močni, si privoščite kakšen dan počitka. Z več energije se boste lotili novih nalog. Večer v dvoje ob romantičnih svečah vam svetuje Venera, da se boste lažje odločili.

KOZOROG

od 22. 12. do 20. 1.

Vaš vsakdanjik bo v tem mesecu sestavljen iz dveh bistvenih elementov. Večino misli vam bo omrežila ljubezen, ki jo boste intenzivno čutili vse do 21. 5. Drugo polje, ki vas bo še posebno zanimalo, pa bo delo in uspeh. Merkur vam svetuje, da se le odločite, če imate v mislih nov podvig. Dobri dnevi bodo med 11. in 16. 5. Na zdravje pa le popazite, ni tako stabilno, čeprav tega ne boste hoteli uvideti. Karkoli boste počeli na novo, bo pospeševala ugodna astrološka situacija in zvezde vam bodo pomagale stopati po ustrezni poti. S partnerjem se bosta razumela, če bosta včasih tudi sama.

VODNAR

od 21. 1. do 18. 2.

Po 75. letih se Uran vrača v znamenje vodnarja, kar boste izredno pozitivno občutili. V prvih dneh tega obdobja je velika možnost, da boste srečali osebo, ki bo v vaši duši zarisala globoke poteze. Razkrile se vam bodo resnice, ki so se do sedaj vašemu razumu izmikale. Ne trošite preveč energije, da ne boste prišli v stanje psihične in fizične izčrpanosti. Dela se lotite počasi in z zmrnostjo. Malo več veselja do življenja bo, če se boste izogibali stresnim situacijam.

RIBI

od 19. 2. do 20. 3.

V prvi polovici maja se vam obetajo poslovne in ljubezenske spremembe. Precej spremenljivega razpoloženja boste vse do polne Lune, 15. 5. Neučakani boste, ker boste pričakovali pohvalo za svoj trud, ki je hitro obrodil sadove. Nevarnost, da bi vas kdo oviral pri delu, ni tako velika, kot pričakujete. Znašli se boste sredi časovnih zamikov, zaradi katerih boste morali večkrat spreminjati svoje načrte. Venera je še vedno v ribah, kar pomeni, da bo nekaj čutnih trenutkov v dvoje. Pred vami se odpira pot naravnost k višjim ciljem, ki bo bolj ravna, kot si jo lahko zamišljate.

HOČEŠ-NOČEŠ-MORAŠ

HOČEŠ negovati dediščino svojih prednikov, NOČEŠ zapustiti uničenega sveta svojim naslednikom in vendar se MORAŠ bojevati za svoj vsakdanji obstoj. Tudi misel o tem, naj prvi majski dan postane delavski praznik, se je dolgo oblikovala v mislih delavcev. Nosili so jo v srcih in izražali v željah, ko so se bojevali pod zastavo svojega razreda, pa jo vendar sprejeli hitro in odločno. Zgodovinski dogodki na čičaških ulicah davnega leta 1886 in razlogi, zaradi katerih je bila tam preletita kri, so se ponavljali povsod, kjer so bili delavci, nujnost boja in njegovi rezultati pa so bili povsod isti. Zaradi tega je prvi maj – čeprav posut s trnjem, slaven simbol delavskega razreda, ki v svojem praznovanju ne pozna ne državnih meja, ne rasnih in drugih razlik. Maj kot najlepši mesec v letu, pa označuje tudi prebujanje narave in ljubezni. Maj je čas, ko lahko vedno znova iščemo smisel življenja v šepetu vetra in objemu rož, to je čas, ko na široko odpremo srce in se prepustimo sanjam. Sreča namreč leži okrog nas – treba jo je samo pobrati.

Dolores Marinković

ZANIMALO VAS BO

Na začetku naj podam zadnje objavljene podatke, in sicer za konec drugega meseca. Torej konec meseca februarja 1995 nas je v tovarni pričakalo 905 zaposlenih, od tega je bilo 410 žensk in 495 moških (med njimi so bili 3 pripravniki in 24 delavcev sprejetih za določen čas). Od zadnjega podatka pa sem ponovno dolžna poročilo za dva meseca, v katerih so bile tudi spremembe:

V MESECU MARCU 1995 smo na novo zaposlili 2 delavca, in sicer:
Ivana Šušterja – ključavničarja 2 v PC pogrjnena miza in
Vinka Vintarja – ključavničarja 1 v PC embalaža
(oba sta sprejeta za določen čas 6 mesecev)

Delovno razmerje je prekinilo 6 delavcev in sicer:
UPOKOJEN (1 delavec):
Franc Jerman – izmenovodja PC pogrjnena miza
DOLOČEN ČAS (2 delavca):
Dejana Knežević – administrator PC embalaža,
Bojan Suša – delavec težak v obratu zmesarne
SPORAZUMNA PREKINITEV (1 delavka):
Štefi Rebršak – operater VRS
TRAJNI VIŠEK (1 delavec):
Dejan Poyše – instrumentarec
IZKLJUČITEV (1 delavka):

Dragica Matič – pregledalka stekla 2

V MESECU APRILU 1995 nismo na novo zaposlili nobenega delavca
Delovno razmerje je prekinilo 5 delavcev, in sicer:
DOLOČEN ČAS (3 delavci):
Jadran Medjič – odnašalec stekla z možnostjo priužitve v steklarskem poklicu, Aleš Kralj – transportni delavec v VRS, Jože Sladič – delavec težak v obratu zmesarne
UMRLA (1 delavka):
Ana Kolenc – pregledalka stekla
IZKLJUČEN (1 delavec):
Aleksander Slonecki – odnašalec stekla z možnostjo priužitve za steklarja

Ob upoštevanju navedenih kadrovskih sprememb obeh mesecev smo konec meseca aprila 1995 zaključili z 896 zaposlenimi delavci Steklarne, in od tega je 406 žensk in 490 moških (med vsemi zaposlenimi je 18 delavcev sprejetih za določen čas in 3 pripravniki).

V teh dveh mesecih ni niti hčerka niti sin s **PRIRASTKOM V DRUŽINI** osrečil družinskega kroga. Tudi v teh dveh hladno – toplih mesecih se ni nihče odločil za sklenitev **ZAKONSKE ZVEZE**.

Kadrovska služba:
Slavi Brajer

ANICI V SPOMIN

Sredi pričakovanja velikonočnih praznikov in lepih pomladanskih dni nas pretresla vest, da je za vedno zastalo srce in se je pretrgala življenjska nit naše sodelavke Anice Kolenc.

Upanje, ki smo ga tako srčno gojili, da bo premagala svojo bolezen in se vrnila v našo delavno sredino, se je razblinilo v enem samem trenutku, ko nam je sredi dopoldneva zamrl nasmeh na ustnicah in so naše besede zastale.

Če ne bi nekaj dni črna zastava na naši tovarni, s svojim plapolanjem v vetru, oznanjala smrti nekoga iz naše sredine, bi še naprej živeli z mislijo, da je še vedno med nami, le nekje drugje, med drugimi ljudmi. Vendar... Človek igra na karte, kot jih meša nam nerazumljiva sila, ljudje pa žal še življenja ne poznamo dovolj, kako bomo poznali smrt, ki je hkrati večja kot gora in drobnejša kot las. Njena življenjska pot je bila dokaj težka. Še kot zelo mlado dekle si je morala služiti lasten kruh. Poiskala ga je v Steklarni, kjer je delala od vstopa vanjo, do zadnjega dne. Tu je našla tudi pravega fanta, s katerim sta si spletla skupno gnezdo in podarila življenje dvema zdravima, pridnima otrokoma. Zopet pa je vmes vtaknila svoje prste usoda in po nekaj letih je iz družinice iztrgala očeta in moža. Da otroka ne bi toliko občutila izgube in ne bi bila prikrajšana, si je nalagala še več dela kot prej. Prostori, ki jih je očistila, so se svetili, da smo tisti, ki smo naslednji dan prihajali v službo, vedeli, da je bila na delu Ani. Edino pravo veselje v njenem življenju, sta bila njena otroka, ki sta ji s svojo pridnostjo, ljubeznijo in pomočjo, ko jo je potrebovala, vračala ljubezen. S ponosom je opravljala svoje, ne ravno lahko delo. Poleg tega si je v času krize poiskala še dodatno zaposlitev. V zadnjih letih je morala zaradi svojega zdravstvenega stanja in težav v podjetju večkrat menjati delovno sredino. Nazadnje je delala v obratu pregleda, žal pa ji bolezen ni dopustila niti tega, da bi dobro spoznala nove sodelavce. Čas, na katerega se vsi radi izgovarjamo, ne bi smel biti razlog, da smo bili veliko preveč odtujeni med seboj. Lahko le obljubimo, da se bomo velikokrat z lepo mislijo spomnili nanjo in njenima otrokoma po svojih močeh pomagali.

ZAHVALA

ob izgubi drage žene

JUSTI ROBIČ-NOVAK

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, godbenikom in pevcem Steklarne Hrastnik ter gospodu župniku za poslovilni obred.

Mož Ciril in Stane z ženo Marto

ZAHVALA

V začetku februarja nas je po težki bolezni za vedno zapustil naš dragi oče in mož

MILAN ODŽIČ

Zdravnikom Zdravstvenega doma Hrastnik in Onkološkega inštituta Ljubljana se toplo zahvaljujemo za vsa prizadevanja v času njegove bolezni.

Iskrena hvala tudi vsem njegovim sodelavcem in prijateljem, ki so ga v času bolezni obiskali, ga bodrili in na trenutke z njim delili bolečino. Zahvalo pa izrekamo tudi vsem, ki so mu ob poslednjem slovesu zapeli in zaigrali žalostinke, mu izrekli besede slovesa, na njegov grob položili cvetje in ga pospremili k poslednjemu počitku.

Žalujoci: žena Jelena, sin Rade in hčerka Radojka

Nagradna križanka

		AVTOR: KARLI DREMEL	AFRIŠKA PLEMENSKA SKUPINA	OBLIKA DIAMANTA	POLAGALEC IN ŠTALACIJ	ODVETNIŠTVO	FRANČOSKI PISATELJ (EUGENE)	NEMŠKO-FRANČOSKI PESNIK, SLIKAR IN KIPAR (HANS) KUNTNER TONE	KNJIGA ZEMLJEVIDOV	PLAČILO ZA REJO	DRŽAVNI PRAZNIK 1. IN 2. MAJ	STEKLARNA HRASTNIK	JEZERO V SEVERNI ITALIJI	RUTENJ	IT. KIPAR IN ARHITEKT (GIOVANNI ANTONIO)	MESTO V JUŽNI ITALIJI
KRHKKA, PROZORNA ALI PROŠOJNA SNOV, AMORFNA ZMES		HINKO SMREKAR RUSKI REZISER (ALEKSANDER)	ČISTA TEŽA BLAGA	BOLGARŠKI PESNIK	TEŽKA VOLNENA TKANINA	MESTO V RIMSKO POKRAJINI LACIJU	SINKO	STARA MERA ZA ZITO	MESTO V BRAZILJI	MOZOLJAVOST	PREGOVOR	PERZIJA	VSOTA, SEŠTEVEK DRŽAVA V INDO-KINI	ALBERT PAPLER	DAVID OJSTRAH	CIRKONJ
FRANČOSKI SLIKAR (NICOLAS DE)			OLIKA, OBZIR										ZELIŠČE	FINSKI ARHITEKT SAARINEN		
SLOVENSKA IGRALKA RIBIC			POKRAJINA V SEVERNI ŠPANIJI													
AVSTRIJSKI SKLADATELJ (GOTTFRIED VON)			LIRSKA PESEM	PRVI RIMSKI ZALOŽNIK										PRIPADNIK INKOV	DELA VEČ, KI DELA NA AKORD	TIRAŽA, NATIS
SOL KROMOVE KISLINE				ANGL. KRALJEVSKA ROBOVINA	POVABLJENEČ					SLOVENSKI PEVEC (ADO)						
POGON DIVJADI			NEMŠKI SKLADATELJ (MAX) TROS			VECKO EDVARD				PREBIVALKA EMONE	ŽENSKI PEVSKI GLAS					
KONJSKA ZOB			IBSENOVA DRAMA			GORATA GRŠKA POKRAJINA	CIMA, POGANJEK ZNANOST					SLOVENSKI ALPINIST (SILVO)	OBLASTA BAKTERIJA	VODOPAD		
STEKLARNA HRASTNIK	JAP. NABIRALKA BISEROV	RITA PAVONE PERZIJSKI KRALJ	CEZIJ	KAMBOŠKI POLITIK NOL	ZDRAVILO	ELDA VILER		RIBIŠKA VRVICA	RIBIŠKA MREŽA						ROBERT LEE	GORA NA KRETI
SEVERNO-AMERIŠKI VODNI PUPEK						STISNENA ROKA	JAPONSKI ŠAH				IGRALKA VALLI	POST SCRIPTUM				
TISOČINKA MILIMETRA					ZEVSOV ŠČIT						DALJNI SORODNIK					
ROMAN ER. PISATELJA ANETA					ELEMENT HOJE						VLAŽNO OZRAČJE, SPARINA					

Nagradna križanka

»Če prav pomislimo smo vsi pedri!« pravi sodelavec drugemu.

»Kako moreš trditi kaj takega?«

»No poglej! Ali bi ti meni dal za 10.000 tolarjev?«

»Ni govora!«

»Kaj pa za 100.000 tolarjev?« nadaljuje nenavadno dražbo.

»Ne, ne in ne, to ne pride v poštev!« že malo zamišljeno odgovarja kolega.

»Kaj pa za 1.000.000 tolarjev?«

»No, ja, milijon je pa milijon... Za ta denar lahko delaš z mojim telesom kar hočeš!«

»No vidiš,« reče prvi zmagoslavno:

»Vsi smo pedri, samo denarja ni.«

Med reševalce s pravilnimi rešitvami nagradne križanke bo žreb naslednji mesec razdelil **zvišane** nagrade v skupni vrednosti 11.000 tolarjev, in sicer:

1. nagrada 5.000 tolarjev,
2. nagrada 3.000 tolarjev,

tri nagrade po 1.000 tolarjev. Izrezek z vpisano rešitvijo pošljite na naslov: Uredništvo STEKLARJA, Cesta 1. maja 14, 61430 HRASTNIK, do 25. 5. 1995.

VESELO K REŠEVANJU!

Nagrajeni reševalci

Za nagradno križanko, objavljeno v STEKLARJU št. 3/1995 smo dobili 47 rešitev. Žreb je prisodil nagrade naslednjim:

1. nagrada (2.000 tolarjev): Bojan Smodiš

2. nagrada (1.500 tolarjev): Antonija Deželak, upok.

Nagrade po 1.000 tolarjev prejmejo: Erna Sihur, upok., Igor Gošler, Anica Poslek

Rešitev križanke iz prejšnje številke

VODORAVNO: organizator, K.R., Frankfurtski, A.J., sejem, salangana, A, Laval, kavovec, Grimm, I.U., S.O., etos, Robba, arest, Udine, Atair, gesta, Karajan, Loren, Natan, Ami, neroda, tura, apel, skat, E.N., NM, Maradona, kodeks, cima, iguman, Ida, red, ilegala, oči, Rem, Adorjan, Liv, nak, Ors, lantana, Isa, Aja.

(K. D.)

Steklar – glasilo delavcev Steklarne

Hrastnik ureja uredniški svet:

Ma'nka Anžlovar, Soniboj Knežak, Matija Koritnik, Slavko Marcen, Pavel Bauerheim in Dolores Marinkovič.

Glavni urednik: Slavko Marcen.

Oblikovanje: Alenka Leskovšek.

Fotografije: Branko Klančar.

Lektor: Herta Erman.

Grafična priprava in tisk: Formatisk

Ljubljana.

Naslov uredništva: Steklar.

Hrastnik, C. 1. maja 14.

tel.: 0601 42 006.

Po mnenju urada za informiranje

pri vladi Republike Slovenije

(št. 23/32-934) z dne 25. 1. 1993 je

glasilo proizvod informativne

narave, za katere se plačuje

5-odstotni prometni davek.